

	<p style="text-align: center;">СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>203 «Садівництво та виноградарство»</u> Рік навчання: <u>2-й</u>, семестр <u>3-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>5 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Рослинництва, селекції та біоенергетичних культур</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
Лектор курсу	д. с.-г. н., доц. Гетман Надія Яківна
Контактна інформація лектора (e-mail)	<u>nadia.getman52@gmail.com</u>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Меліорація земель» є обов'язковою (*вибірковою*) компонентою ОПП «Садівництво та виноградарство».

Загальний обсяг дисципліни 150 год.: лекції – 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота – 100 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін: «Ґрунтознавство з основами геології».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Землеробство».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Основою дисципліни «Меліорація земель», як комплексного навчального курсу є меліорація - наука, що синтезує знання багатьох інших прикладних і теоретичних дисциплін ґрунтознавства, землеробства, агрохімії, ентомології та фітопатології, захист рослин, селекції і насінництва, механізації технологічних процесів у садівництві. Вивчаючи дисципліни слід зрозуміти, що меліорація є провідною і основною галуззю сільськогосподарського виробництва. Необхідно

знати сучасний стан і перспективи зростання виробництва сільськогосподарської продукції, в тому числі плодів та ягід. Особливу увагу потрібно звернути на те, що основний шлях збільшення виробництва сільськогосподарської продукції в Україні - це значне підвищення урожайності всіх сільськогосподарських культур та плодкових насаджень на основі вдосконалення технологій їх вирощування та збереження довкілля, охорони ґрунтів, шляхом проведення меліорації та створення захисних лісових насаджень. Меліорація земель включає системні знання з базових дисциплін агрономічного спрямування.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Меліорація земель» є формування у майбутніх фахівців належних практичних знань застосування заходів меліорації щодо підвищення родючості ґрунтів, збереження довкілля та збільшення виробництва сільськогосподарської продукції.

Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі вивчення дисципліни «Меліорація земель», є ознайомлення з основами заходів комплексної меліорації щодо запобігання та боротьби з деградаційними процесами на меліорованих землях. створення сприятливих умов для росту та розвитку плодкових насаджень та розуміти, що вони є основним об'єктом за біотичних і абіотичних умов, які спроможні реалізувати біологічний потенціал та забезпечити збільшення виробництва сільськогосподарської продукції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувати такі програмні компетентності:

Інтегральні компетентності (ІК):

Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові) компетенції (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин);

ФК 4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів плодкових, овочевих рослин і винограду для розв'язання виробничих

технологічних задач, у тому числі для їх зберігання і переробки;

ФК 5. Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 9. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.

ПРН 12. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого та посадкового матеріалу плодовоочевих культур та винограду відповідно до встановлених вимог.

ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Основні відомості про меліорацію	2		5
2	Гідрологічні та гідрогеологічні основи водних меліорацій.	2	2	5
3	Загальні основи та режими зрошення.	2	2	10
4	Зрошувальна система і її будова	2	2	10
5	Режими зрошення сільськогосподарських культур	2	2	10
6	Водний режим зрошуваних ґрунтів.	2	2	10
7	Засолення зрошувальних земель та боротьба з ним.	2	2	10
8	Хімічна меліорація та оптимізація ґрунтових процесів у кислих ґрунтах.	2	2	10
9	Етапи і напрями рекультивації земель.	2	2	5
10	Меліорація перезвожених мінеральних земель та боліт.	2	2	5
11	Осушувальна система та її елементи.	2	2	10
12	Конструкція осушувальної мережі та експлуатація осушувальних систем.	2	2	5
13	Протиерозійні заходи збереження доквілля.	2	2	5
	Разом	26	24	100

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (презентації).

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, розв'язуванням задач не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ п/	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод
1	Підготовка до практичних занять	3 5	щотижнево	Усне та письмове
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	2 5	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні завдання	1 5	2 рази на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	2 5	2 рази на семестр	Тестування, або тестування у системі Moodle
Разом		100		

Список основної та додаткової літератури

Основна:

- 1.Цапко Ю.Л., Десятник К.О., Огородня А.І. Збалансоване використання та меліорація кислих ґрунтів : монографія. Харків : ФОП Бровін О.В., 2018. 252 с.
- 2.Шарий Г. Засуха в Україні вимагає дієвих змін земельної політики. Землевпорядний вісник. 2020. № 11. С. 16–20
- 3.Лозовіцький П.С. Меліорація ґрунтів та оптимізація ґрунтових процесів : підручник . ВПП. «Рута». Житомир, 2014. 528 с.
- 4..Медведєв В.В. Про деякі дискусійні і невирішені проблеми у дослідженнях ґрунтів. Харків : ФОП Бровін О.В., 2017. 188 с.
5. Гетман Н.Я., Квітко М.Г., Циганський В.І. Люцерна посівна : монографія. ТВОРИ. 2021. 428 с.
- 6..Мазур В.А., Поліщук І.С., Телекало Н.В., Мордванюк М.О. Рослинництво. Частина II : навч. посіб. Вінниця : ВЦ ТОВ «Друк», 2020. 284 с.
- 7..Мазур В.А., Поліщук І.С., Телекало Н.В., Мордванюк М.О. Рослинництво. Частина I: навчальний посібник. Вінниця : ВЦ ТОВ «Друк», 2020. 352 с.

Додаткова:

1. Лісова Т.В. Меліорація земель як захід їх відновлення: сучасні проблеми правового забезпечення. Право і суспільствк.2022. № 1. С.104-111. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.1.15>
2. Петриченко В.Ф., Гетман Н.Я., Циганський В.І. Люцерна посівна як стабілізуючий чинник інтенсифікації кормовиробництва. *Вісник аграрної науки*. 2018. № 10. С. 19-26.
- 3.Петриченко В.Ф., Гетман Н.Я., Векленко Ю.А. Обґрунтування продуктивності люцерни посівної за тривалого використання травостою в умовах зміни клімату. *Вісник аграрної науки*. 2020. № 3. С. 20-26.
- 4.Гетман Н.Я., Квітко М.Г. Продуктивність люцерни посівної залежно від сортових особливостей та гідротермічних умов Лісостепу правобережного. *Сільське господарство та лісівництво*. 2020. № 17 (2). С. 143-155. 64.
5. Гетман Н.Я. Дослідження інновацій в кормовиробництві – горошок паннонський *Vicia rannonica crantz*). *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 22 (3). С. 45-55. DOI:10.37128/2707-5826-2021-3-4.

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та

студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

		Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	9
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, розрахункові завдання)	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	9
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні творчі завдання	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

інки знань зача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку. Крім того,

обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
55-72%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.